

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta finance a účetnictví

Katedra měnové teorie a politiky

Studijní obor: Bankovníctví a pojišťovnictví

Regulace AML a implementace v praxi

Autor bakalářské práce: Veronika Bafrncová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Nad'a Blahová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Regulace AML a implementace v praxi“ jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.

V dne

Poděkování

Touto cestou by som chcela srdečne poďakovať Ing. Nadi Blahovej, Ph.D., za všetky cenné rady, postrehy, nápady a ochotu pri konzultáciách, ktoré mi počas písania tejto bakalárskej práce poskytla. Ďakujem, že sa rozhodla vypočuť moje nápady a dodala mi odvahu pretvoriť tieto myšlienky v podobu tejto práce.

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je přiblížit vývoj AML regulace a její současnou podobu v České republice, podat ucelený pohled na proces boje proti praní peněz, který vyvíjejí banky v českém prostředí, poukázat na postupy bank, které pomáhají zabránit využívání bankovního sektoru k praní peněz a upozornit na samotný proces šetření podezřelých obchodů v rámci AML. V této bakalářské práci jsou popsány i mezinárodní prameny regulace na evropské a globální úrovni spolu s přehledem mezinárodních institucí, které působí v AML problematice. Implementační část regulativních pravidel do prostředí České republiky je věnována analytickým výstupem činnosti Finančního analytického úřadu s cílem odhalit vazby mezi samotnou regulací a statistickými daty shromážděnými tímto úřadem. V této části je vyvinuta snaha odhalit minulé trendy s návazností na budoucí směřování v prostředí nově implementovaných regulativních pravidel.

Klíčová slova: praní špinavých peněz, regulace AML, Moneyval, Evropský organ pro bankovníctví, Finanční analytický úřad

JEL klasifikace: G28, K42, F59

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to outline the development of AML regulation and its current appearance in the Czech Republic, to submit a comprehensive view of the process of combating money laundering exerted by banks in the Czech environment, refer to the practice of banks to help prevent the use of the banking sector for money laundering and to highlight the process of investigating suspicious transactions within the AML. This bachelor's thesis also describes international sources of regulation at European and global level, along with an overview of international institutions that are active in AML issues. Implementation part of regulatory rules in the Czech Republic is dedicated to analytical outputs activity of Financial Analytical Office in order to uncover links between the regulation and the statistical data collected by that office. In this part, an effort is made to reveal past trends with a view to future direction in the environment of newly implemented regulatory rules.

Key words: money laundering, AML regulation, Moneyval, European Banking Authority, Financial Analysis Office

JEL classification: G28, K42, F59

Obsah

ÚVOD	7
1. PODSTATA AML.....	8
1.1 FÁZY PROCESU AML	8
1.2 HISTÓRIA AML REGULÁCIE A POČIATKY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE	9
2. SÚČASNÁ REGULÁCIA AML V ČR	10
2.1 ČESKÁ PRÁVNÁ ÚPRAVA.....	11
2.1.1 AML zákon	11
2.1.2 Vyhláška ČNB č. 281/2008 Zb.	22
2.1.3 Metodické pokyny FAÚ	23
2.2 EURÓPSKA PRÁVNÁ ÚPRAVA	26
2.3 MEDZINÁRODNÁ PRÁVNÁ ÚPRAVA	27
2.4 GLOBÁLNA SPOLUPRÁCA V OBLASTI AML	29
2.4.1 FATF	29
2.4.2 MONEYVAL	30
2.4.3 EBA.....	30
3. IMPLEMENTÁCIA AML ZÁSAD V PRAXI	31
3.1 VÝSTUPY ANALYTICKEJ ČINNOSTI FAÚ	32
3.1.1 Zlomový rok 2013	32
3.1.2 Vývoj analytických výstupov FAÚ v čase	33
ZÁVER	39
LITERATÚRA	I
ZOZNAM TABULIEK	V

Úvod

Bakalársku prácu na tému „*Regulace AML a implementace v praxi*“ som sa rozhodla spracovať z viacerých dôvodov. V rámci osobného pôsobenia v danej problematike považujem túto tému za veľmi dynamicky sa rozvíjajúcu, aktuálnu a závažnú. Dynamickosť prikladám takmer okamžitej reakcii regulatívnych pravidiel na novo vzniknuté situácie a problémy. Aktuálnosť a závažnosť pripisujem obzvlášť situácií po zverejnení kauzy tzv. *Panama Papers*, ktorá poukázala práve na nedostatky boja proti praniu peňazí. Ďalším výrazným aspektom, ktorý upozornil na závažné a nevyčísliteľné nedostatky v tejto problematike boli teroristické útoky v Paríži. Pranie peňazí sa úzko spája práve s financovaním terorizmu, avšak pre obsiahlosť tohoto okruhu sa budem v užšom zmysle venovať práve opatreniam proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti v pôsobnosti bánk. Preto ako študent oboru Bankovníctvo a poisťovníctvo považujem túto problematiku z praktického i z teoretického hľadiska za kľúčovú pre korektné fungovanie nie len finančného systému, ale aj celej spoločnosti.

Počas bližšieho skúmania danej témy som sa doposiaľ nestretla s aktuálnym uceleným prehľadom, ktorý by dostatočne oboznámil čitateľa so súčasným vývojom, praktikami, procesmi a výsledkami postupov v boji proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti. Z tohoto dôvodu som sa rozhodla daný problém uchopiť a poskytnúť pohľad na všeobecný regulatívny rámec a implementáciu týchto pravidiel v prostredí Českej republiky.

Hlavným cieľom mojej práce je spracovanie uceleného pohľadu na reguláciu legalizácie výnosov z trestnej činnosti a využitie teoretických poznatkov v praktickej rovine. Na regulatívnych štandardoch a novelizáciách nájsť prepojenie medzi dynamickým vývojom AML regulácie a každoročnými publikovanými štatistickými dátami. Snaha odhaliť trendovosť vývoja prania peňazí v ČR a priblížiť kompetencie, postupy a stanoviská bánk v AML problematike.

V tejto záverečnej práci využívam metódy deskripcie a analytickej komparácie.

1. Podstata AML

Anti money laundering (ďalej „AML“) alebo pranie špinavých peňazí sa spája s akýmkoľvek jednaním, ktoré sa snaží zakryť nezákonný pôvod získaných prostriedkov s cieľom vytvoriť dojem ich legálneho nadobudnutia. Podľa zákona č. 253/2008 zo dňa 5. júna 2008 o niektorých opatreniach proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (ďalej „AML zákon“) sa jedná najmä o aktivity typu:

- Premena alebo prevod majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti, so zámerom jeho utajenia, zakrytia pôvodu alebo za účelom napomáhania osobe, ktorá sa účastní páchania obdobnej činnosti, z dôvodu uniknutia právnym dôsledkom svojho konania
- Utajenie alebo zakrytie skutočnej povahy, zdroja, umiestnenia a pohybu majetku
- Nakladanie s majetkom alebo zmena práv vzťahujúcich sa k majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti
- Nadobudnutie, držanie, použitie majetku alebo nakladanie s ním s vedomím, že pochádza z trestnej činnosti
- Zločinné spolčenie osôb alebo inej formy súčinnosti za účelom jednanía uvedeného vyššie

Na základe zákonného vymedzenia sa nejedná len o samotné transakcie alebo konkrétne osoby, ale v rámci AML je veľmi dôležitý aj pôvod a povaha prostriedkov, s ktorými osoby manipulujú. Preto je nevyhnutné vytvárať ustavičnú snahu zabrániť zneužitiu finančného systému k takzvanému „praniu“ takto získaných prostriedkov a ich vloženiu do legálnej ekonomiky.

1.1 Fázy procesu AML

Samotný proces prania špinavých peňazí má tri fázy (Liška, 1997), ktoré sú potrebné pre úspešne zakrytie pôvodu a povahy ilegálne získaných prostriedkov a ich následnému zlegalizovaniu. Prvou fázou je takzvané „**namáčanie**“, ktoré súvisí s procesom vloženia bankoviek s nižšou hodnotou vo veľkom množstve napríklad do finančnej inštitúcie ako je banka. Na túto fázu prania peňazí sa obvykle využívajú „biele kone“ (Klímková, 2008). Sú to osoby, ktoré na prvý pohľad pôsobia dôveryhodne bez ilegálnych úmyslov. Je dôležité dbať nato, aby tieto peniaze boli

vložené do finančného systému v menších bankovkách. Väčší hotovostný vklad na účet by mohol spôsobiť nechcenú pozornosť a následné skúmanie ich pôvodu. Takto sa hotovostné peniaze menia na bezhotovostné a stávajú sa „namočené“ vo finančnom svete. Pre takéto operácie sa využívajú prevažne štáty s voľnejšou právnou úpravou alebo aj takzvané *off-shore* centrá (Zapletal, 2002).

Ďalšia fáza je pomenovaná ako „**namydlenie**“, ktoré vyjadruje zakrytie autenticity ilegálne získaných prostriedkov a snahu o znepristupnenie alebo sťaženie možného dohľadania ich pôvodného zdroja. Preto sa uskutočňuje veľké množstvo rozdielnych hotovostných, bezhotovostných a hlavne neprehľadných transakcií. Komplikované operácie znemožňujú dohľadanie zdroja týchto prostriedkov. V tejto fáze dochádza k oddeleniu prostriedkov od ich originálneho zdroja (Kalabis, 2009).

Tretou a poslednou fázou je takzvané „**žmýkanie**“, kedy sa finančné prostriedky, ktoré prešli predošlými fázami, stávajú očistené a legálnou formou sa vracajú k svojmu pôvodnému majiteľovi.

1.2 História AML regulácie a počiatky medzinárodnej spolupráce

AML problematika vo svojich regulatívnych počiatkoch nebola právne upravená v takej miere a v takom rozsahu ako dnes. Tak ako každý regulatívny rámec, aj AML prešlo dlhým procesom, aby boj proti praniu špinavých peňazí bol čo najviac efektívny a systém mohol proti nemu bojovať na globálnej úrovni.

Výraz *Anti money laundering* má pôvod v USA, kde v 30. rokoch 20. storočia zločinci využívali určité druhy podnikania nato, aby ilegálne získané peniaze pomocou fiktívnych tržieb zlegalizovali (MFCR, 2012). Boj proti *Money Laundering* (ďalej „ML“) sa v počiatkoch zameriaval hlavne na výnosy z predaja drog, až neskôr rozšíril svoju pôsobnosť na všetky trestné činnosti. Po výraznom náraste ML predstavitelia G7 založili na summite v Paríži v roku 1989 výbor s názvom *Financial Action Task Force on Money Laundering* (ďalej „FATF“). Jeho úloha bola (a stále je) tvorba zásad a medzinárodných štandardov v boji proti ML. V roku 1990 vydal výbor 40 doporučení FATF v boji proti praniu peňazí, ktoré sa stali základným pilierom AML legislatívy či už vo svete alebo aj v Českej republike (ďalej „ČR“). V ČR bol v roku 1996 prijatý zákon č. 61/1996 Zb. o niektorých opatreniach proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti. Na základe tohoto zákona (a pôvodných doporučení FATF) bolo v ČR nutné založiť útvar, ktorý by prijímal a vyšetroval podozrivé transakcie hlásené od povinných osôb (§ 2 AML Zákona). Preto od 1. júla

1996 bol založený Finančný analytický útvar Ministerstva financií na bázy administratívneho typu jednotky (MFCR, 2012). Toto vymedzenie znamená, že útvar je začlenený mimo orgánov, ktoré sú činné v trestnom konaní a Polície ČR. Následne v roku 2008 bol implementovaný do českého právneho rádu Zákon č. 253/2008 Zb., ktorý bol doplnený o novú smernicu Európskeho Parlamentu a Rady (ďalej „EPaR“) č. 2005/60/ES. Zákon obsahoval aj smernicu Komisie 2006/70/ES, ktorá stanovuje implementačné kroky k smernici EPaR 2005/60/ES. Neskôr v roku 2015 bola prijatá nová smernica EPaR (EU) 2015/849 o predchádzaní využívania finančného systému k praniu špinavých peňazí, ktorá svojím pôsobením zrušila obe predchádzajúce smernice (2006/70/ES a 2005/60/ES). ČR sa zaviazala k dodržiavaniu aj ďalších medzinárodných zmlúv, medzi ktoré patrí napríklad:

- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 2016/1675 (o doplnení smernice (EU) 2015/849 o identifikáciu vysoko rizikových tretích zemí so strategickými nedostatkami, 14. júl 2016)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2005 (o kontrolách peňažnej hotovosti vstupujúcej do Spoločenstva alebo jej opustenia, 26. septembra 2005)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1781/2006 (o informáciách o platcovi odprevádzajúcich prevody peňažných prostriedkov, 15. november 2006)
- Dohovor o praní, vyhľadávaní, zadržovaní a konfiškácii výnosov zo zločinov (tzv. Štrasburský dohovor, 1990)

V nasledujúcej časti budú konkrétne popísané a vysvetlené jednotlivé aspekty a pramene, či už medzinárodného alebo národného (českého) práva, ktoré upravujú súčasné právne základy boja proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti v Českej republike.

2. Súčasná regulácia AML v ČR

Snahy a aktivity podnecujúce legalizáciu výnosov z trestnej činnosti je veľmi komplikované odhaliť, z toho dôvodu sa právna úprava danej problematiky zameriava nielen na odhalenie takýchto aktivít, ale aj na predchádzanie vstupu do obchodného vzťahu (§ 4 AML Zákona) s rizikovými subjektmi. Preto je rozhodujúce identifikovať a zabezpečiť ilegálne získane prostriedky ešte pred ich vstupom do finančného systému.

2.1 Česká právná úprava

ČR prejavila záujem a iniciatívu podieľať sa na globálnom boji s ML. V rámci medzinárodnej spolupráce v boji proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti bolo nutné, aby ČR implementovala do národného právneho rádu potrebné opatrenia, ktoré vyplývajú z medzinárodných dohôd a zmlúv.

2.1.1 AML zákon

Táto podkapitola je právne vymedzená v rozpätí, ktoré reguluje zákon č. 253/2008 Zb. Spracováva a zároveň priamo nadväzuje na príslušné právne predpisy Európskej únie a to konkrétne na Smernicu EPaR (EU) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívania finančného systému k praniu peňazí a financovania terorizmu. Pre dostatočné porozumenie tohoto zákona a pochopenie jeho významu je nevyhnutné definovať kľúčový pojem – povinná osoba.

Povinná osoba je v AML zákone obsiahlo definovaná a toto slovné spojenie sa vyskytuje naprieč celým zákonom. Jedná sa o kľúčovú osobu, pomocou ktorej sa snažia konkrétne osoby zlegalizovať výnosy z trestnej činnosti. Zákon z väčšej časti upravuje ich definíciu a vymedzenie povinností, ktoré sú podľa zákona záväzné dodržiavať. Jedná sa predovšetkým o:

- úverové a finančné inštitúcie
- inštitúcie, ktoré nespádajú pod úverové inštitúcie
- prevádzkovateľov hazardných hier
- osoby oprávnené k obchodovaniu s nehnuteľnosťami
- audítori, daňoví poradcovia, účtovníci, notári
- a ďalší, ktorých vymedzí tento zákon (§ 2 AML zákon).

Časť druhá je venovaná **povinnostiam**, ktoré povinné osoby musia dodržiavať. Medzi tieto povinnosti patrí neodmysliteľne:

- identifikácia a kontrola klienta
- nastavenie systému vnútorných zásad
- hodnotenie rizík
- oznamovanie podozrivých obchodov
- odklad splnenia príkazu klienta
- informačná povinnosť, školenie zamestnancov a archivácia

Povinná osoba musí **identifikovať klienta** najneskôr v tom okamihu, kedy je evidentné, že daný obchod prekročí hranicu 1 000 EUR. Medzi podnety, ktoré si vyžadujú nevyhnutnú identifikáciu a to bez stanovenia konkrétneho peňažného limitu obchodu, spadá podozrivý obchod (§ 6 AML zákona) alebo vznik nového obchodného vzťahu (§ 4 odst. 2 AML zákona). Zákon sa zameriava aj na ďalšie situácie, kedy je identifikácia klienta nutná, ale spomenuté situácie patria medzi jedny z najbežnejších. Prevedenie a konkrétne úkony identifikácie klienta sú priamo zakotvené v zákone a všetky povinné osoby ich musia bezprostredne dodržiavať. Zákon sa zameriava predovšetkým na prvú identifikáciu klienta fyzickej a právnickej osoby.

Identifikácia **fyzickej osoby** (ďalej „FO“) pozostáva z overenia a zaznamenania identifikačných údajov (§ 5 odst. 1 písm. a) AML zákona) ako meno, priezvisko, rodné číslo/dátum narodenia, miesto narodenia, pohlavie, pobyt a štátne občianstvo daného subjektu. Tieto údaje povinná osoba získa z dokladu totožnosti FO. Potrebné je zaznamenať druh dokladu (občiansky preukaz, pas, potvrdenie o trvalom pobyte atď.), číslo dokladu, dobu platnosti a štát, ktorý daný doklad vydal spolu s fotografiou danej FO.

Identifikácia **právnickej osoby** (ďalej „PO“) musí prebehnúť za fyzickej prítomnosti osoby jednajúcej menom klienta, ktorý je PO. Povinná osoba musí zaznamenať a overiť identifikačné údaje (§ 5 odst. 1 písm. b) AML zákona) z dokladu o existencii právnickej osoby, ale aj údaje o fyzickej osobe, ktorá danú PO zastupuje v obchodnom vzťahu s povinnou osobou.

Ďalším veľmi dôležitým krokom je overenie skutočnosti, či FO alebo FO napojená na PO nie je **politicky exponovanou osobou** (ďalej „PEP“) (4 § odst. 5 písm. a) a b) AML Zákona), alebo fakt, či proti tejto osobe ČR neuplatňuje medzinárodné sankcie. PEP osoba bude priblížená v nadväzujúcej kapitole.

Predtým ako bude vysvetlená kontrola klienta, pre pochopenie zákona a následného textu je nutné stanoviť **skutočného majiteľa** právnickej osoby. Pre účely tohoto zákona sa jedná o fyzickú osobu, ktorá má fakticky alebo právne možnosť vykonávať priamo alebo nepriamo rozhodnutia v pôsobení a v štruktúre právnickej osoby. Fyzická osoba musí disponovať viac ako 25% hlasovacími právami alebo podielom na kapitále spoločnosti. Taktiež musí spravovať aspoň 25% podielu na zisku danej korporácie. Pokiaľ fyzická osoba nenapĺňa spomenuté charakteristiky, v danej

situácií sa za skutočného majiteľa považuje aj člen štatutárneho orgánu alebo zástupcu právnickej osoby tohoto orgánu, ktorého je nutné považovať za skutočného majiteľa podľa § 4 odst. 4 písm. 4 AML zákona.

Druhá veľmi dôležitá úloha povinných osôb je **kontrola klienta**, ktorá prebieha pri uskutočnení obchodu mimo obchodný vzťah vždy s predstihom pri dosiahnutí hodnoty obchodu nad 15 000 EUR, pri obchode s PEP alebo s osobou pôvodom zo zeme, ktorá je všeobecne prijímaná ako riziková zem podľa Európskej komisie. No pozornosť treba upriamiť na kontrolu klienta, ktorú je povinná osoba záväzná vykonať vždy pri vzniku a počas priebehu obchodného vzťahu, pokiaľ povinná osoba usúdi, že sa môže jednáť o podozrivý obchod (§ 6 AML zákona). Kontrola pozostáva zo základných informácií, ktoré povinná osoba musí zmapovať a je oprávnená od potenciálneho/stávajúceho klienta vyžadovať. Medzi tieto náležitosti patrí:

- objasnenie zámeru a povahy obchodu/obchodného vzťahu
- predloženie vlastníckej a riadiacej štruktúry klienta PO a jej skutočného majiteľa
- priebežné sledovanie obchodného vzťahu a preskúmavanie obchodov v priebehu doby trvania obchodného vzťahu s cieľom zistiť, či všetky obchody a transakcie súhlasia s informáciami a charakteristikami, ktoré povinná osoba o klientovi vedie spolu s jeho podnikateľským a rizikovým profilom
- preskúmanie zdrojov peňažných prostriedkov alebo iného majetku, ktorý vstupuje do obchodného vzťahu alebo ktorého sa daný obchod týka
- pri vzťahu s PEP osobou podniknúť primerané opatrenia k zisteniu pôvodu jeho majetku

Na základe daných skutočností a všetkých zistených informácií je nevyhnutné, aby povinná osoba posúdila všetky rizikové faktory a podľa rozsahu rizikových faktorov nastavila dostatočný rozsah kontroly klienta, ktorú však povinná osoba musí vedieť odôvodniť. V nadväznosti na kontrolu klienta medzi činitele zohľadňujúce riziko povinná osoba začleňuje 1) rizikové faktory **klienta** 2) rizikové faktory **produktu, služieb, transakcií a distribučných kanálov** a 3) faktory **zemepisného rizika**.

- 1) Medzi rizikové faktory klienta patrí:
 - obchodný vzťah je realizovaný za neobvyklých okolností
 - klient pochádza zo zemepisnej oblasti, ktorá má vyššiu rizikovosť
 - PO bez právneho usporiadania a bez právnej osobnosti s úlohou nástroja držby aktív (napr. zverenecký fond)
 - obchodná korporácia, ktorá vydáva akcie na doručiteľa alebo v nej môžu pôsobiť poverení akcionári alebo spoločníci
 - klient, ktorý v rámci svojej podnikateľskej činnosti vo veľkej miere využíva hotovostné prostriedky
 - klient, ktorého vlastnícka štruktúra je nezrozumiteľná vzhľadom na povahu jeho obchodnej činnosti
- 2) V rámci druhého bodu sa jedná najmä o využívanie:
 - služieb privátneho bankovníctva
 - služieb, ktoré by mohli napomáhať k anonymite transakcií
 - transakcií, ktoré nie sú dostatočne zabezpečené ako napríklad elektronickým podpisom
 - prichádzajúcich platieb, ktoré sú od neznámych tretích osôb
 - novelizovaných IT systémov, produktov, distribučných kanálov alebo obchodných postupov
- 3) Faktory zemepisného rizika obsahujú:
 - krajiny, ktoré podľa Európskej únie alebo iných medzinárodných inštitúcií zaoberajúcich sa AML sú charakteristické neúčinnými AML opatreniami
 - krajiny, ktoré sú známe vysokou korupciou alebo inou trestnou činnosťou
 - krajiny, na ktoré boli uvalené medzinárodné sankcie , embargá alebo podobné opatrenia
 - krajiny napojené na financovanie terorizmu alebo sami sú napojené na teroristické organizácie

To, že dané charakteristiky zvyšujú rizikový profil klienta ešte neznamená, že klient je pre povinnú osobu neakceptovateľný vo všetkých smeroch, avšak táto skutočnosť môže smerovať k zvýšenej opatrnosti a obozretnejšej kontrole klienta.

Zjednodušenú identifikáciu a kontrolu klienta môže povinná osoba využívať predovšetkým pri špecifických produktoch vo vzťahu k osobám s nižšou úrovňou rizika. Jedná sa predovšetkým o produkty uzatvorené na základe písomnej zmluvy,

zároveň platby musia byť uskutočňované len prostredníctvom bankového účtu a musia byť maximálne transparentné. Maximálna hodnota obchodu je stanovená na 10 000 EUR (pri sporení 1 000 EUR za rok, jednorazový vklad 2 500 EUR) a nie je možné ho plniť v prospech tretej strany. Zjednodušená identifikácia a kontrola klienta nie je povolená pri PEP subjektoch.

Aby povinná osoba efektívne a účinne riadila riziko legalizácie výnosov z trestnej činnosti musí zabezpečiť, aby naprieč celou organizáciou povinnej osoby boli zjednotené postupy a metódy k optimálnemu riadeniu daného rizika. Preto musí povinná osoba písomne vypracovať do 60 dní od okamihu, kedy sa stala povinnou osobou, **system vnútorných zásad, postupov a kontrolných opatrení**. Dané postupy musí povinná osoba implementovať do každodenných procesov a bezpodmienečne dodržiavať. Medzi základné parametre systému vnútorných zásad podľa § 21 odst. 5 príslušného AML zákona patrí:

- podrobné demonštratívne vymenovanie znakov podozrivého obchodu, ktorého vysvetlenie a charakteristika bude obsiahnutá v nasledujúcej časti tejto podkapitoly, tieto znaky musia byť charakteristické a špecifické pre danú povinnú osobu a ktoré by sa mohli vyskytnúť v jej pôsobení
- postupy povinnej osoby od zistenia podozrivého obchodu do okamihu doručenia oznámenia príslušnému úradu tak, aby bola dodržaná lehota stanovená zákonom, ako aj pravidlá pre spracovanie podozrivého obchodu a určenie osôb, ktoré podozrivý obchod spracovávajú a vyhodnocujú
- spôsob identifikácie klienta, ktorá zahŕňa rozpoznanie PEP osôb a osôb, voči ktorým ČR uplatňuje medzinárodné sankcie
- postupy a rozsah kontroly klienta, ktorého základné charakteristiky ako typ klienta, obchodný vzťah, produkt alebo obchod, odpovedajú riziku legalizácie výnosov z trestnej činnosti
- primerané a vhodné metódy a postupy pre posudzovanie rizík, ich riadenie a vnútornú kontrolu
- zabezpečenie kontroly nad samotným dodržiavaním povinností stanovených AML zákonom
- postupy pre sprístupňovanie informácií a údajov, ktoré sú uchovávané podľa príslušného zákona

- opatrenia, ktoré by mali vylúčiť zmarenie alebo sťaženie zabezpečenia výnosov z trestnej činnosti bezodkladným splnením príkazu klienta
- technické a personálne opatrenia pre zabezpečenie odkladu príkazu klienta podľa § 20 AML zákona a v stanovenej lehote splnenia povinností vymedzené v § 24 príslušného zákona
- a ostatné prvky systému vnútorných zásad podľa § 21 odst. 5

Neodmysliteľne k systému vnútorných zásad patrí aj **hodnotenie rizík**, preto povinná osoba musí identifikovať a posúdiť riziká, ktoré bezprostredne súvisia s AML procesom, s konkrétnym profilom a povahou klienta a ktoré môžu nastať pri vykonávaní jej činnosti a pri podliehaní jej pôsobností. Tak ako aj systém vnútorných zásad, aj hodnotenie rizík musí povinná osoba písomne vypracovať do 60 dní od okamihu, kedy sa stala povinnou osobou v zmysle Zákona č. 253/2008 Zb. Toto hodnotenie rizík sa týka poskytovaných obchodov, obchodných vzťahov alebo berie v úvahu aj typy klientov, účel, pravidelnosť a dĺžku trvania obchodného vzťahu, typ produktu, hodnotu a spôsob uskutočnenia obchodu, rizikovosť zeme a zemepisných oblastí, ku ktorým sa obchody vzťahujú. Vypracovanie hodnotenia rizík nie je jednorazová aktivita, ale je nutné ju pravidelne aktualizovať a to predovšetkým pri uvádzaní nového produktu na trh. Dnes je vcelku bežné, aby konkrétne povinné osoby ako banky boli súčasťou finančnej skupiny a preto musia uplatňovať aj skupinové stratégie pre AML a to vrátane postupov ochrany údajov v rozsahu, ktoré právo tretieho štátu umožňuje a postupov pre zdieľanie informácií v rámci skupiny.

V súvislosti s vyhodnocovaním rizík prania špinavých peňazí je nutné, aby povinná osoba stanovila **kontaktnú osobu**. Táto osoba je konkrétny zamestnanec povinnej osoby, ktorý je poverený oznamovacou povinnosťou podľa § 18 AML zákona a k zabezpečeniu priebežného styku s Úradom, pokiaľ túto činnosť nebude zabezpečovať sám štatutárny orgán. Následné špecifické prvky § 22 AML zákona pojednávajú o konkrétnych podmienkach a vymedzeniach kontaktnej osoby.

Zamestnanci povinnej osoby, ktorý bezprostredne prichádzajú do styku alebo v rámci výkonu svojej pracovnej činnosti sa môžu stretnúť s podozrivými obchodmi, musia byť **preškolený** najmenej jedenkrát v priebehu 12 kalendárnych mesiacov. Všetci zamestnanci, pred zaradením na takéto pracovné miesto, musia byť tiež

vopred preškolený. Konkrétny obsah školenia je daný § 23 príslušného zákona a nezaobíde sa bez typológie a znakov podozrivého obchodu, bez požiadavkou samotnej povinnej osoby, ktoré stanovila pre identifikáciu a kontrolu klienta a postupov pri zisťovaní rizikových faktorov klienta alebo obchodu. Záznamy o evidencií školení (obsahu a účasti) musí povinná osoba viesť najmenej po dobu 5 rokov po skončení školenia.

Uchovávanie údajov sa týka nie len školení zamestnancov, ale aj iných údajov podľa § 16 AML zákona. Predovšetkým sa jedná najmä o identifikačné údaje, kópie dokladov, ktoré boli povinnej osobe poskytnuté a predložené k identifikácii klienta a tiež kópie dokumentov získaných v rámci kontroly klienta, ktoré boli bližšie popísané v predchádzajúcej časti. Ďalej sa jedná o údaje v rámci prvej identifikácie klienta, konkrétne kto a kedy ju uskutočnil a iné prípady vymenované zákonom. Tieto údaje uchováva povinná osoba najmenej 10 rokov po uskutočnení obchodu, alebo ukončení obchodného vzťahu.

Všetky doposiaľ spomenuté postupy sa týkajú predovšetkým predchádzaniu rizík legalizácie výnosov z trestnej činnosti. V samotnom procese vyšetrovania AML je ťažké odhaliť jednotlivé fázy prania špinavých peňazí separátne. Často krát sa tieto procesy prelínajú, preto je potrebné sa zamerať na určité prvky či už daných obchodných transakcií, druhu odvetvia, v ktorom osoby podnikajú alebo jednotlivých rizikových profilov samotných fyzických či právnických osôb. Samostatnou otázkou je riešenie danej rizikovej situácie, pokiaľ už nastala a treba sa jej patrične venovať. Za proces šetrenia, kontroly a vyhodnocovania rizík sú zodpovedné kontaktné osoby, ktoré poverila povinná osoba v danej súvislosti konať a udelila im všetky kompetencie k náležitým krokom a postupom šetrenia. Ak kontaktná osoba vyhodnotí vážnosť situácie, ďalším krokom je zapojenie úradu s funkciou finančnej spravodajskej jednotky pre ČR do samotného procesu. Tento správny orgán sa nazýva Finančný analytický úrad (ďalej „FAÚ“).

Finančný analytický úrad je právnym nástupcom odboru 24 – Finančný analytický útvar Ministerstva financií, ktorý zanikol 31.12.2016. Od 1.1.2017 sa tento útvar osamostatnil a vznikol samostatný správny úrad FAÚ, ktorý bol zriadený podľa zákona č. 368/2016 Zb., ktorý novelizuje zákon č. 253/2008 o niektorých opatreniach

proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti a financovania terorizmu v znení neskorších predpisov. FAÚ má sídlo v Prahe a Ministerstvo financií zabezpečuje jeho materiálnu, administratívnu a finančnú činnosť. Medzi hlavné úlohy FAÚ patrí prijímanie a analýza oznámení o podozrivom obchode od povinných osôb, kontrolná činnosť a vedenie riadení o priestupkoch, rozhodovanie o zahájení a spôsobe ukončenia šetrenia, získavania, spracovania a zdieľania informácií, právna agenda spojená s prípravou predpisov v oblasti AML, spolupráca so zahraničnými spravodajskými jednotkami a vnútroštátna koordinácia pri uskutočňovaní medzinárodných sankcií. FAÚ môže spolupracovať aj s ostatnými orgánmi verejnej moci, spravodajských služieb a políciou ČR. Preto má zákonnú možnosť vyžadovať potrebné informácie pre šetrenie podozrivých obchodov. Úrad sústreďuje a analyzuje údaje získané pri vykonávaní svojej činnosti a musí uchovávať všetky fakty a doklady o oznámení o podozrivom obchode a ich vlastnom skúmaní po dobu 10 rokov od konca roka, v ktorom dané vyšetrowanie bolo ukončené.

Pre pochopenie podstaty šetrenia a vyhodnocovania rizikovosti, je dôležité právne vymedzenie **podozrivého obchodu** a jeho charakteristiky, ktoré sú priamo vymenované v § 6 AML Zákona. Jedná sa o obchod, ktorý je vykonaný za obzvlášť špecifických okolností, ktoré vyvolávajú podozrenie v oblasti AML. Situácie, ktoré sú radené medzi podozrivé, sú charakteristické napríklad týmito prvkami:

- klient uskutočňuje výbery alebo prevody na iné účty bezprostredne po hotovostných vkladoch
- počas jedného dňa alebo viacerých dní po sebe nasledujúcich uskutoční klient také operácie, ktoré pre jeho ekonomické aktivity na účtoch nie sú obvyklé
- počet účtov, ktoré klient zriaďuje neodpovedajú k predmetu jeho podnikateľskej činnosti alebo k rozsahu jeho majetku
- klient uskutočňuje prevody majetku, ktoré nemajú ekonomický dôvod alebo prevádza zložité a neobvykle objemné obchody
- využívanie účtu nekorešponduje s účelom, za ktorým bol založený
- klient vykonáva činnosti, ktoré by mohli smerovať k zahmleniu jeho totožnosti alebo totožnosti skutočného majiteľa
- klient alebo skutočný majiteľ je zo štátu, ktorý nedostatočne alebo vôbec neuplatňuje AML opatrenia
- povinná osoba nie je presvedčená o pravdivosti získaných identifikačných údajov o klientovi

Následne existuje aj určité vymedzenie situácií, kedy daný obchod je vždy vnímaný ako podozrivý. Do tejto kategórie je vždy zaradený taký obchod, kedy klient alebo skutočný majiteľ je osoba, voči ktorej ČR uplatňuje medzinárodné sankcie. To isté platí aj pre tovar a služby, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné sankcie uplatňované ČR. Dostatočne podozrivá situácia nastáva, keď klient sa odmieta podrobiť identifikácii alebo kontrole a odmieta poskytnúť vlastné identifikačné údaje alebo údaje právnickej osoby, za ktorú jedná. Preto aj pri výskyte týchto okolností je povinná osoba oprávnená klasifikovať dané správanie ako podozrivý obchod a prijať všetky potrebné opatrenia k jeho zaisteniu.

Vymedzenie podozrivého obchodu je kľúčové pre celý proces šetrenia a stanovenia ďalších postupov povinnej osoby v boji proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti. Povinná osoba nesmie uskutočniť obchod, naviazať obchodný vzťah alebo dokonca môže ukončiť obchodný vzťah v prípade, že musí podľa zákona realizovať identifikáciu klienta a ten sa odmietne podrobiť danej identifikácii, alebo odmietne doložiť plnú moc, ak je to od neho podľa § 8 odst. 4 AML zákona vyžadované. To sa týka aj klienta, ktorý nebude dostatočne spolupracovať pri vykonávaní kontroly, ktorá je považovaná za potrebnú. **Neuskutočniť obchod** musí povinná osoba aj pokiaľ sa vyskytne iný dôvod, ktorý by znemožnil identifikáciu a kontrolu klienta. Taktiež aj pokiaľ by nastali pochybnosti osoby realizujúcej identifikáciu alebo kontrolu klienta o informáciách poskytnutých klientom alebo o pravosti predložených dokladov. Politicky exponované osoby si vyžadujú zvýšenú rizikovosť a preto je od nich vyžadované doloženie pôvodu majetku použitého v obchode. Nevykonanie daného požiadavku klientom je dôvod na neuskutočnenie takéhoto obchodu povinnou osobou. Zvláštne opatrenia nastávajú aj pri schvaľovaní obchodného vzťahu s PEP osobou, ktorý musí byť odsúhlasený štatutárnym orgánom povinnej osoby alebo im poverenej osoby.

Dôležité nie je len spozorovanie podozrivého obchodu, ale aj jeho vyhodnotenie a predanie príslušným úradom, ktoré môžu zahájiť jeho bližšie šetrenie. Postup povinnej osoby pri **oznámení podozrivého obchodu** (ďalej „OPO“) je štandardizovaný a veľmi striktný. Ak povinná osoba v pôsobnosti svojej činnosti eviduje podozrivý obchod, oznámi túto skutočnosť Finančnému analytickému úradu bez odkladu a to najneskôr do 5 kalendárnych dní od dňa, kedy spozorovala

podozrivý obchod. Môžu nastať podmienky, keď hrozí nebezpečenstvo z omeškania splatnosti, vtedy musí povinná osoba podať OPO ihneď po odhalení konkrétneho podozrivého obchodu. Podrobné náležitosti OPO sú štandardizované pre všetky povinné osoby. OPO musí obsahovať všetky identifikačné údaje osoby, ktorej sa toto oznámenie týka a taktiež aj všetkých osôb, ktoré sa zúčastnili na danom obchode. Dôležité sú aj informácie okolností obchodu a akékoľvek poznatky, ktoré by pomohli FAÚ posúdiť a vyhodnotiť daný obchod v rámci AML. Ak sa OPO vzťahuje aj na majetok, ktorého sa týkajú medzinárodné sankcie vyhlásené za účelom udržania alebo obnovenia medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrane základných ľudských práv alebo boja proti terorizmu, povinná osoba na danú okolnosť musí FAÚ upozorniť. Údaje o zamestnancovi povinnej osoby, ktorý podozrivý obchod zistil, sa zo zákona v OPO neuvádzajú. Ale uvádzajú sa základné údaje kontaktnej osoby ako meno, priezvisko a prostriedok prípadného spätného spojenia sa s touto kontaktnou osobou, ktorá dané OPO podala. Spôsob podania OPO je stanovený tromi spôsobmi. Prvou alternatívou je diaľkový elektronický prístup pomocou aplikácie *MoneyWeb*, ktorý umožní kontaktným osobám rýchly a jednoduchý spôsob podania OPO. Druhou možnosťou je doporučený list na adresu FAÚ, ktorú je povinný úrad verejne sprístupniť, alebo spôsobom ústneho predania v rámci protokolu v mieste určenom po dohode s FAÚ.

Zvláštne opatrenia nastávajú, ak hrozí nebezpečenstvo, že **bezodkladným splnením príkazu** klienta by mohlo byť výrazne sťažené zaistenie výnosov, ktoré pochádzajú z trestnej činnosti. Povinná osoba v takomto prípade je oprávnená vykonať príkaz klienta, ktorého sa týka podozrivý obchod, najskôr po uplynutí 24 hodín od prijatia OPO úradom. Proti manipulácii s majetkom, ktorý vystupuje ako predmet v danom obchode, povinná osoba musí vhodne zabezpečiť nakladanie s týmto majetkom, ktorý by bol v rozpore s účelom AML Zákona. Pokiaľ sa povinná osoba ocitne v situácii, že bude musieť toto opatrenie použiť, musí naň upozorniť FAÚ v OPO. Ak nastane situácia, ktorá si vyžaduje pre svoju zložitosť dlhšiu dobu šetrenia podozrivého obchodu, úrad môže rozhodnúť o predĺžení doby odkladu splnenia príkazu klienta o 2 pracovné dni. Ak sa jedná aj o zaistenie majetku, ktorý by bol predmetom podozrivého obchodu, FAÚ môže predĺžiť dobu odkladu splnenia príkazu až na 3 pracovné dni. Pokiaľ FAÚ do konca spomenutej doby povinnú osobu nekontaktuje s informáciou, že podal trestné oznámenie, povinnej osobe nastane

povinnosť uvoľniť prostriedky a uskutočniť pôvodný príkaz klienta. Situácia sa zmení, pokiaľ FAÚ rozhodne podľa svojich právomocí podať trestné oznámenie, doba odkladu splnenia príkazu klienta sa predlžuje o ďalšie 3 pracovné dni od jeho podania a o tejto skutočnosti je FAÚ nutné informovať povinnú osobu. Tento postup neprichádza do úvahy v prípade, kedy by odloženie splnenia príkazu klienta nebolo možné, alebo kedy by povinnej osobe bolo známe, že by takéto konanie mohlo zmariť alebo inak ohroziť šetrenie podozrivého obchodu. O splnení príkazu klienta informuje ihneď povinná osoba úrad, aby mohol ďalej pracovať s touto informáciou.

Pri zaistení podozrivého obchodu sú veľmi dôležité všetky informácie, ktoré sú kľúčové pre úspešne šetrenie a odhalenie nekalých praktík. Preto je dôležitá **informačná povinnosť**, ktoré majú povinné osoby voči FAÚ. Na požiadanie FAÚ v ich stanovenej lehote musia povinné osoby doložiť všetky údaje o obchodoch a identifikácií účastníkov podozrivého obchodu, aby FAÚ mohol dôkladne prešetriť podnet podozrivého obchodu. Na žiadosť úradu taktiež musí povinná osoba oznámiť, či udržuje alebo v predchádzajúcich 10 rokoch udržiavala obchodný vzťah s konkrétnou FO alebo PO, voči ktorej nadobudla povinnosť identifikácie a o povahe tohoto vzťahu. Pre splnenie tejto povinnosti, povinná osoba musí zaviesť účinný systém, ktorý odpovedá veľkosti danej inštitúcie a povahe jej obchodnej činnosti.

Poskytnúť informácie musí povinná osoba nie len FAÚ, ale aj všetkým klientom pred naviazaním obchodného vzťahu podľa zákona o ochrane osobných údajov. Hlavné pôsobenie tohoto opatrenia je poskytnúť klientom informácie, ktoré obsahujú predovšetkým obecné upozornenie týkajúce sa povinnosti povinných osôb spracovávať osobné údaje klientov pre účely, ktoré napomáhajú predchádzať legalizácii výnosov z trestnej činnosti.

2.1.2 Vyhláška ČNB č. 281/2008 Zb.

Táto podkapitola je právne vymedzená v pôsobnosti Vyhlášky Českej národnej banky (ďalej „ČNB“) č. 281/2008 a upravuje niektoré požiadavky na systém vnútorných zásad a kontrolných opatrení proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti a financovania terorizmu v znení vyhlášky č. 129/2014 Zb. Úprava sa týka požiadavkou na zavedenie a uplatňovanie:

- postupov pre uskutočnenie kontroly klienta a stanovenie rozsahu kontroly klienta, ktorá musí odpovedať riziku ML v závislosti na typu klienta, obchodného vzťahu, produktu alebo obchodu
- metód a postupov pri posudzovaní rizík, ich riadení a zaistovaní kontroly nad dodržiavaním úloh povinných osôb, ktoré sú stanovené zákonom a sú aplikované v rámci systému vnútorných zásad a kontrolných opatrení podľa AML zákona

Podľa spomínanej vyhlášky je dôležité, aby pri nastolení a aplikovaní systému vnútorných zásad, metód a kontrolných opatrení (spolu s identifikáciou a kontrolou klienta), povinná osoba prihliada k uznávaným a osvedčeným AML princípom a postupom, ktoré sú nazývané ako „uznávané štandardy“, ktoré zverejňuje ČNB. Medzi tieto AML štandardy podľa úradného oznámenia ČNB zo dňa 26. Mája 2009 sa radia štandardy, odporúčenia, rozborov metód a trendov a obdobné dokumenty určené k predchádzaniu legalizácie výnosov z trestnej činnosti, ktoré vypracováva medzivládna organizácia FATF a v rozsahu, v akom ich FATF priebežne uverejňuje na svojom internetovom portály. Avšak ČNB za AML štandardy považuje aj také dokumenty, ktoré koncentruje za účelom implementácie týchto AML štandardov v praxi. ČNB medzi takéto prostriedky radí napríklad dokumenty vydané *Joint Forum* - medzinárodnou záujmovou organizáciou regulátorov bank, alebo *Basel Committee on Banking Supervision* - ktorý pôsobí ako medzinárodné fórum pre problematiku bankového dohľadu Banky pre medzinárodné platby a ďalšie organizácie, ktoré toto úradné oznámenie ČNB v bode 2 upravuje.

Vyhláška tiež spracováva **pravidlá pre prijateľnosť klienta a stanovenie jeho rizikového profilu**. Rizikový profil klienta povinná osoba sformuluje a hodnotí vždy, s ohľadom na rizikové faktory ako riziková krajina či zem súvisiaca s klientom alebo daným obchodom (ktorému bola bližšia pozornosť venovaná v predchádzajúcej podkapitole), nepriehľadná vlastnícka štruktúra, nedôkazný

pôvod finančných prostriedkov, podozrenie, že klient nejedná v svojom záujme ale koná v záujme tretej osoby. Medzi ďalšie neobvyklé skutočnosti patrí aj podozrivý, neobvyklý spôsob uskutočnenia obchodu, vzhľadom na typ klienta, predmet, výšku, spôsob a účel obchodu, obchodného vzťahu a predmetu činnosti klienta. Následne sem patrí aj podozrenie, že klient uskutočňuje podozrivý obchod a nadobudnutie informácií, že predmet činnosti klienta je spojený so zvýšenou rizikovosťou prania špinavých peňazí.

Povinná osoba v rámci systému riadenia rizík súvisiacich s AML uplatňuje pravidlá a postupy, podľa ktorých s ohľadom na spomínaný rizikový profil klienta uskutočňuje kategorizáciu klientov, rozhoduje o vykonaní obchodu alebo o naviazaní obchodného vzťahu s klientom, alebo o ukončení už existujúceho obchodného vzťahu. Povinná osoba skúma rizikové faktory u nových klientov a priebežne pri trvaní obchodného vzťahu u všetkých klientoch, pritom musí neustále aktualizovať zaradenie klienta do príslušnej rizikovej kategórie. Dôležitou úlohou je aj prijímanie príslušných opatrení voči klientom, u ktorých bol zistený rizikový faktor. Kľúčová povinnosť povinných osôb je venovať zvýšenú opatrnosť obchodom, ktoré sa javia špecifickým rizikovým faktorom, alebo obchodom, ktoré povinná osoba vykonáva s fyzickou osobou v rámci služieb založených na individuálnom prístupe. Zvýšenú sledovanosť je potrebné upriamiť aj na obchody s PEP osobami a na subjekty, o ktorých je známe, že skutočný majiteľ PO je PEP. Úroveň špecifickej obozretnosti si vyžaduje aj veľký objem alebo vysoká úroveň zložitosti obchodov, s ohľadom na ich charakteristiku. Táto vyhláška pojednáva aj o iných možnostiach a postupoch povinných osôb, ktoré však pre AML a vysvetlenie právnej regulácie danej vyhlášky, nie sú v tomto rozmedzí potrebné.

2.1.3 Metodické pokyny FAÚ

FAÚ má povinnosť nie len vyšetrovať podozrivé obchody, ale aj napomáhať povinným osobám k ich účinnému odhaleniu. Preto v rámci svojej pôsobnosti FAÚ musí zaisťovať procesy, ktoré vyplývajú zo zvláštnych právnych predpisov AML. Na základe danej skutočnosti FAÚ vydal 7 metodických pokynov ako inštruktážne dokumenty, nápomocné pre povinné osoby v rámci nastavenia procesu kontroly.

Tabuľka 1 Metodické pokyny FAÚ

	Upravuje oblasť	Aktuálnosť	Od - do
Metodický pokyn č. 1	Medzinárodné sankcie a financovanie terorizmu	platný	28.5.2012
Metodický pokyn č. 3	Zisťovanie skutočného majiteľa povinnými osobami	platný	17.5.2017 - teraz
Metodický pokyn č. 4	Podanie oznámenia o podozrivom obchode inou formou	platný	16.12.2015 - teraz
Metodický pokyn č. 5	Niektoré obmedzujúce opatrenia voči subjektom, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie Rady bezpečnosti OSN	platný	9.2.2016 - teraz
Metodický pokyn č. 6	Identifikácia a kontrola klienta prevádzkovateľom hazardných hier	platný	7.12.2016 - teraz
Metodický pokyn č. 7	Opatrenia voči politicky exponovaným osobám	platný	22.12.2016 - teraz
Metodický pokyn č. 2	O prístupu povinných osôb k digitálnym menám	neplatný	16.9.2013 – 25.9.2017

Zdroj: FAÚ, vlastné spracovanie

Podrobnú pozornosť si bude vyžadovať bližšie objasnenie predovšetkým Metodických pokynov č. 3, 5 a 7, ktoré sú vypracované a zverejnené na webových stránkach Finančného analytického úradu.

Metodický pokyn č. 3 sa zaoberá zisťovaním skutočného majiteľa povinnými osobami. FAÚ s ohľadom na zákon č. 368/2016 Zb., ktorým sa transportuje IV. AML smernica EU do právneho rádu ČR, vydal tento metodický pokyn ako pomôcku pre povinné osoby a jej zamestnancov k výkladu a k praktickému využitiu zákonných požiadavkou v danej problematike. Tento metodický pokyn pojednáva o povinnosti zistiť skutočného majiteľa podľa konkrétnych špecifik AML zákona. Ďalej upravuje konkrétne vymedzenia a zoskupuje všetky zákonné ohraničenia. Pomôckou pre povinné osoby sú hlavne vyšpecifikované postupy k zisteniu skutočného majiteľa, ktoré AML Zákon konkrétne neupravuje. Tieto postupy musí špecificky upraviť povinná osoba vo svojom systéme vnútorných zásad. Overiť aktuálnosť zaznamenaných informácií musí povinná osoba aj v priebehu obchodného vzťahu.

Periodicita takýchto kontrol nie je špecifikovaná, avšak logicky by mala byť vykonaná pri vyskytnutí všetkých razantných ale aj drobných zmien. Metodický pokyn udáva možnosti overenia niektorých skutočností významných pre zistenie skutočného majiteľa klienta vo vybraných prípadoch, ako napríklad u spoločníkov obchodných spoločností, tichých spoločníkov, u zvereneckých fondov a obdobných právnych usporiadaní bez právnej osobnosti, u orgánoch cirkvi a náboženských spoločnostiach, spolkoch, nadáciách, a podobných subjektoch ako v rámci územných samosprávnych celkoch, štátnych orgánoch a inštitúcií. Posledná časť tohoto metodického pokynu je venovaná všetkým výnimkám pri zisťovaní skutočného majiteľa.

Metodický pokyn č. 5 je venovaný niektorým obmedzujúcim opatreniam voči subjektom, ktorých sa týka rozhodnutie Rady bezpečnosti OSN. Cieľ tohoto metodického pokynu je nastoliť jednotný postup povinných osôb v situácií, kedy účastníkom obchodu je osoba, inštitúcia alebo subjekt, ktorý súvisí s rozhodnutím Rady bezpečnosti OSN. FAÚ sa zaviazalo k zverejňovaniu subjektov zo zoznamu Rady bezpečnosti OSN na svojich internetových stránkach s využitím siete *MoneyWeb*. Každý prípad, v ktorom jeden z účastníkov obchodu je takto zverejnený subjekt zo zoznamu Rady bezpečnosti OSN, je nutné daný obchod považovať za podozrivý v zmysle AML zákona so všetkými z toho plynúcimi dôsledkami a nadväzujúcimi postupmi.

Metodický pokyn č. 7 sa týka opatrení voči PEP osobám. PEP je subjekt, ktorý zastáva alebo zastával významnú verejnú funkciu na celoštátnej alebo regionálnej úrovni ako napríklad hlava štátu, predseda vlády, ministri ale aj župani, starostovia atď. Avšak nejedná sa len o samotných predstaviteľov, ale aj o ich blízku rodinu po priamej línii, spoločníkov alebo skutočných majiteľov rovnakej PO, ktorých je tiež nutné brať do úvahy ako PEP. V rovnakom rozsahu ako s PEP fyzickou osobou sa musí zaobchádzať po príslušnú dobu aj s PO, ktorej skutočný majiteľ alebo osoba jednajúca za PO je PEP. Podľa daného zákona ak raz osoba zastávala funkciu, ktorá spadá do definície PEP, povinná osoba má za povinnosť túto osobu do konca existencie považovať za PEP, aj napriek tomu, že danú funkciu už nevykonáva. Povinnosti a obmedzenia vzťahujúce sa k PEP musí uplatňovať povinná osoba ešte najmenej 12 mesiacov po skončení príslušnej funkcie. Po uplynutí danej lehoty je

možné aby povinná osoba znížila rizikový profil PEP osobe. Metodický pokyn ďalej pojednáva o postupoch a možnostiach, ako zistiť, či daný klient je alebo nie je politicky exponovanou osobou. Povinná osoba môže použiť niektorý zo systémov pre kontrolu a vyhľadávanie „rizikových“ klientov, ktoré fungujú na báze získaných informáciách z verejných zdrojov. Ďalšou alternatívou môže byť vlastné šetrenie ako napríklad využitie otvorených zdrojov informácií alebo prehlásenie samotného klienta pri identifikácii a vyhodnotenie pracovníkov povinnej osoby, či táto funkcia alebo príbuzenský vzťah spadá alebo nespadá do definície PEP, ktorá je bližšie vymedzená v § 4 odst. 5 AML zákona. S ohľadom na príslušné ustanovenia AML zákona, IV. AML smernice ale aj s ohľadom na jej revíziu tzv. V. AML smernicu, ktorá vstúpi do platnosti v júny 2018, sú povinné osoby zaväzujúce uplatňovať rovnaké opatrenia tak ako voči domácim PEP tak aj voči zahraničným PEP.

2.2 Európska právna úprava

Česká Republika je členom Európskej únie a v zmluvách EU sú zakotvené niektoré typy právnych aktov. Smernica je právny akt, pomocou ktorého sa stanovujú ciele, ktoré majú byť dosiahnuté v určitom časovom rozmedzí. Záleží však na jednotlivých krajinách, aby navrhli vlastné právne predpisy, ktorými sa tieto ciele dosiahnu. Dňa 5 júla 2015 boli publikované v úradnom vestníku EU nové AML predpisy, konkrétne Smernica EP a Rady (EU) 2015/849 o predchádzaní využívania finančného systému k praniu peňazí a financovania terorizmu, ktorá sa inak nazýva aj IV. AML direktíva (smernica). Česká republika bola povinná implementovať túto smernicu do svojho právneho rádu najneskôr do 26.6.2017, čo sa úspešne podarilo. Táto smernica vstúpila do českej pôsobnosti pod zákonom č. 368/2016 Zb., ktorý dopĺňa zákon č. 253/2008 Zb. a ostatné zákony, ktorých sa jej implementovanie dotýka (ako napríklad zmena zákona o bankách, poisťovníach, o uplatnení medzinárodných sankcií, atď.) Tento zákon nadobudol účinnosť od 1.1. 2017.

Novinky, ktoré priniesla IV. AML direktíva, pozostávajú napríklad z právneho vymedzenia PEP osôb. Štvrtá AML smernica oproti III. AML smernici po novom vymenováva príklady nových funkcií s významnými celoštátnymi funkciami, ako napríklad predseda politickej strany, ktoré je nutné považovať za PEP. Nová právna úprava mení dĺžku vnímania statusu PEP. Pred pôsobnosťou nového zákona sa za PEP osobu považovala len osoba s aktívne vykonávanou funkciou. Po skončení danej funkcií, PEP osoba stratila svoju kategorizáciu PEP. Po novom je nutné politicky

exponovanú osobu doživotne vnímať ako PEP, so zvýšenou rizikovosťou ešte aj počas 12 mesiacoch od skončení danej funkcie. Po uplynutí danej lehoty môže povinná osoba znížiť rizikový profil klienta, avšak musí ho stále viesť ako PEP. Smernica v novom znení rozširuje požiadavky v rámci kontroly klienta a to nie len voči zahraničným PEP, ale aj domácim politicky exponovaným osobám.

Ďalšou významnou zmenou je zníženie peňažného limitu z 15 000 EUR na 10 000 EUR pre všetky hotovostné transakcie, na ktoré sa vzťahujú povinnosti AML zákona. Obzvlášť zásadná zmena súvisí s prevodmi peňažných prostriedkov, pričom poskytovateľom platobných služieb platcu vzniká povinnosť popri informáciách o platcovi zistiť základné údaje aj o príjemcovi tejto platby.

Novela hovorí o povinnosti všetkých PO a zvereneckých fondov viesť aktuálne údaje o svojom skutočnom majiteľovi a archivovať tieto údaje po dobu 10 rokov. V roku 2018 vznikla evidencia skutočných majiteľov ako verejný register, ktorý obdobne ako obchodný register vedú krajské sudy.

Implementáciou IV. AML Direktívy bol zrušený Finančný analytický útvar Ministerstva financií a vznikla nová organizačná zložka štátnej správy známa ako Finančný analytický úrad. V rámci pôsobenia FAÚ sa zmenila lehota u šetrení OPO zo 72 hodín na 3 pracovné dni, ktorá má zabrániť špekuláciám s víkendmi, kedy by napríklad FAÚ prijal OPO v piatok a už v pondelok by musel vydať stanovisko, aj napriek nedostatočnému šetreniu. IV. AML smernica obsahuje ďalšiu radu iných novelizovaných bodov, ktoré sú bližšie k nazretiu na oficiálnych stránkach FAÚ.

2.3 Medzinárodná právna úprava

Finančný akčný výbor (FATF) je medzinárodná medzivládna organizácia, ktorá pôsobí globálnym dosahom a vplyvom v problematike regulácie a vytváraní AML štandardov. FATF bol založený v roku 1989 ministrami členských jurisdikcií G7 a už v roku 1990 vydal 40 doporučení v boji proti praniu špinavých peňazí. Časom FATF pridal ďalších 9 doporučení ohľadom boja proti terorizmu. Aktuálne štandardy pozostávajú z pôvodných 40+9 doporučení a 1 nové odporúčenie týkajúce sa nového prístupu hodnotenia rizikivosti tzv. *Risk-Based approach* (ďalej „RBA“). Dnes odporúčenia zahŕňujú aj iné problematiky ako boj s korupciou alebo daňové trestné činy. Pôsobenie tejto organizácie a začlenenie ČR do FATF štruktúry bude detailne objasnené v nasledujúcej podkapitole.

Posledné aktualizované odporúčenia vydal FATF v roku 2012 a stanovujú komplexný a konzistentný rámec opatrení, ktoré by mali štáty implementovať, aby efektívne bojovali v rámci AML problematiky. Jednotlivé štáty podieľajúce sa na AML sú každé rozdielne, či už v právnej, správnej alebo operatívnej sústave a majú odlišné finančné systémy ako také. Preto tieto odporúčenia udávajú univerzálne medzinárodné štandardy, ktoré by mali jednotlivé štáty implementovať prostredníctvom opatrení prispôbených pre ich národný právny rád.

Nové FATF odporúčenie sa vzťahuje na spomínaný *Risk-Based approach*, ktorý sa konkrétne zameriava na nový prístup posudzovania AML rizík. Jednotlivé štáty by podľa odporúčení FATF mali na základe hodnotenia rizík AML uplatňovať RBA prístup, aby zaistili primeranosť medzi samotnými rizikami a tomu odpovedajúcimi jednotlivými opatreniami. RBA prístup je založený na posudzovaní rizík s určitou mierou voľnosti v rozhodovaní a ich vyhodnocovaní, ale pritom požaduje zvýšenú zodpovednosť. Preto je vhodnejšie, aby tento prístup uplatňovali predovšetkým povinné osoby s väčšími schopnosťami a bohatšími skúsenosťami v oblasti AML. Preto pokiaľ by štáty spozorovali zvýšenú rizikovosť, mali by opatriť, aby režim AML rizík korešpondoval s odpovedajúcimi riešeniami a postupmi. V praxi to znamená, aby pri zistení zvýšeného AML rizika boli k dispozícii sprisnené a zvláštne opatrenia k ich zaisteniu. Pri rizikových situáciách musia byť všetky tieto opatrenia uplatnené, ale ich rozsah sa môže líšiť podľa konkrétnej podoby a miery rizika. Štáty sa môžu rozhodnúť povoliť zjednodušené opatrenia, ako napríklad zjednodušená identifikácia klienta, avšak za predpokladu, že boli splnené všetky požiadavky stanovené týmto FATF odporúčením.

Dôležitá je aj spätná kontrola orgánov dohľadu, a ich sledovanie rizík v rámci finančných inštitúcií a určených nefinančných oborov a profesií. Pri vykonávaní danej funkcie by mali tieto orgány dohľadu posudzovať tvorbu rizikových profilov a iných povinností účastníkov AML rizík. V samostatnej kapitole sú spomenuté aj ďalšie právomoci a povinnosti kompetentných orgánov v oblasti AML regulácie a dohľadu nad finančnými inštitúciami pre účely AML. Tieto orgány by mali dohliadať na účinné implementovanie 40 FATF odporúčení do národných právnych rádoov a sami by mali vytvoriť a akceptovať potrebné právne a regulatívne opatrenia za účelom zabránenia legalizácii výnosov z trestnej činnosti. Aby sami orgány

úspešne dokázali kontrolovať a dohliadať nad riešením danej problematiky, musia mať jednotlivé orgány dostatočnú právomoc nato, aby si dokázali získať akékoľvek informácie, ktoré sú relevantné pre kontrolu dodržiavania týchto požiadavkou. Porušenie týchto podmienok môže mať za následok uvalenie sankcií na konkrétnu povinnú osobu, ktoré sú v súlade s Odporučením číslo 35 o uvalení sankcií za nedodržanie týchto predpokladov.

Medzi problematické okruhy tohoto dokumentu patrí napríklad aj klasifikácia prania peňazí, samostatné odporúčenia ohľadom financovania terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia, sekcia preventívnych opatrení, transparentnosť a určenie skutočného majiteľa PO a iných právnych usporiadaní a na koniec kapitola medzinárodnej spolupráce. 40 FATF odporúčení vytvára štandardizovaný základ pre národný právny rád, ktorému bola venovaná pozornosť v predchádzajúcej kapitole.

2.4 Globálna spolupráca v oblasti AML

Odhalenie ilegálne získaných prostriedkov je veľmi komplikovaný proces, preto sa na tomto boji podieľa nejedna inštitúcia alebo orgán štátnej správy a to aj v rámci národnej alebo medzinárodnej úrovne. Súdržnosť a kooperácia je veľmi dôležitá v tomto stále pretrvávajúcom boji. V českom právnom ráde, ale aj v medzinárodných štandardoch je ukotvená medzinárodná spolupráca, ako pilier v tomto globálnom súboji medzi právnym poriadkom a subjektmi snažiacimi sa neoprávnene obohatiť. V nasledujúcej kapitole budú popísané najdôležitejšie medzinárodné organizácie vo vzťahu k ČR, ktoré hrajú hlavnú úlohu v globálnej spolupráci.

2.4.1 FATF

História a pôsobnosť *Financial Action Task Force* bolo už vymedzené v predchádzajúcej časti, preto táto podkapitola bude zameraná na postavenie ČR vo vzťahu k FATF. Česká republika, tak ako aj ostatné novo vstúpené členské štáty EU, nie je stálym členom FATF, ale je členom regionálneho zoskupenia FATF – *Style Regional Body* (ďalej „FSRB“). Medzi hlavných členov FATF spadá 37 krajín a 8 pridružených členských zoskupení. Týmto spôsobom FATF združuje viac ako 180 krajín. Prácu FATF pozoruje viac ako 20 medzinárodných organizácií, preto z tohoto dôvodu im bol priradený status pozorovateľa. Tieto organizácie samostatne naplňujú svoju funkciu a úlohu v rámci AML. Medzi tieto organizácie patrí napríklad

Európska centrálna banka, Interpol, Medzinárodný menový fond, OSN, OECD, a Svetová banka. ČR je konkrétne súčasťou FSRB jednotky s názvom *MONEYVAL*, ktorej bude venovaná nasledujúca podkapitola.

2.4.2 MONEYVAL

V roku 1997 bol založený Výbor expertov pre hodnotenie opatrení proti praniu špinavých peňazí (*MONEYVAL*). Jeho pôvodná rola vo FATF organizácii bola iba pozorovacia, avšak od júna 2008 je plnohodnotným spolupracujúcim členom. Tento výbor je od 1.1.2011 nezávislým monitorovacím a kontrolným orgánom Rady Európy, ktorý sa priamo zodpovedá Výboru ministrov. Jeho úlohou je vykonávanie hodnotení úrovne systémov AML, ktoré zaviedli jednotlivé členské štáty do svojich právnych rádo. Neodmysliteľnou súčasťou je aj sledovanie súladu s príslušnými medzinárodnými štandardmi, z ktorých pôsobnosti *MONEYVAL* pri svojej činnosti vychádza. Medzi analytickú činnosť tohoto výboru patrí skúmanie metód, trendov a techník AML. Tento výbor zoskupuje všetkých 27 štátov Rady Európy, i keď 20 z nich sú sami o sebe samostatní členovia FATF.

2.4.3 EBA

Európsky orgán pre bankovníctvo (ďalej „EBA“) má tiež samostatnú agendu v boji proti praniu špinavých peňazí, preto je dôležitým členom regulatívnych orgánov AML. Jeho úlohou je zaisťovať konzistentnú úroveň regulácie a dohľadu, integrity a transparentnosti v európskom bankovom sektore. EBA poskytuje určité opatrenia, ktoré majú zabezpečiť, aby kompetentné finančné a úverové inštitúcie efektívne dodržiavali zásady AML legislatívy. Tak ako aj iné organizácie, aj ona má záujem o prehĺbovanie medzinárodnej spolupráce naprieč celou EU. Jednou z mnohých úloh tohoto orgánu je podporovať vývoj, vecné porozumenie a vymedzenie RBA prístupu, na ktorom spolupracuje EBA spolu s ďalšími európskymi orgánmi a to konkrétne s:

- Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA)
- Európsky orgán pre poisťovníctvo a zamestnanecké penzijné poistenie (EIOPA)

Spolu sa tieto orgány snažia priblížiť svoje rady a postrehy, ktoré sú zákonne vymedzené Smernicou (EU) 2015/849 tzv. IV. AML Direktívou.

3. Implementácia AML zásad v praxi

Globalizácia rôznych odvetví ekonomiky, ako napríklad oblasť obchodu, zapríčiňuje prerastajúce prepojenie rôznych finančných sfér naprieč hranicami. Preto sa ČR nemôže zameriavať len na vnútroštátny boj proti legalizovaniu výnosov z trestnej činnosti. V predchádzajúcich kapitolách bola vysvetlená potreba medzinárodného rozhľadu v danej problematike. Medzinárodný obchod sa úzko spája s medzinárodnými platbami, medzinárodnými finančnými skupinami ale aj s medzinárodnými organizovanými skupinami, ktorých vznik a pôsobenie nepriamo zapríčinilo potrebu dynamického vývoja AML zásad.

Základné princípy a zásady samotnej regulácie AML boli bližšie priblížené v predchádzajúcich kapitolách, preto táto kapitola bude venovaná implementácií a funkčnosti AML pravidiel a zákonov na území ČR. Každým novým medzinárodným či európskym regulatívnym pravidlám predchádzala kríza alebo odhalenie zásadného a významného nedostatku v tejto problematike. V tejto časti práce sa zameriam na rôzne smery a spôsoby analýzy dát, ktoré zozbieral Finančný analytický úrad.

Prvá časť analytického skúmania bude vychádzať z historických údajov naprieč rokmi 2011 – 2013 a 2013 – 2017. Tieto štatistické údaje pravidelne zverejňuje Finančný analytický úrad v prvom štvrtroku nasledujúceho roka. Dáta pochádzajú z výročných správ FAÚ, ktoré pravidelne zverejňuje na svojich webových stránkach s ročným odstupom. Cieľ tejto analýzy je snaha odhalenia trendov vo vývoji regulácie s nadväznosťou na analytické výstupy FAÚ, ako napríklad počet prijatých OPO, počet podaných trestných oznámení, množstvo zaistených prostriedkov atď.

Poslednou veľkou zmenou pre ČR bolo implementovanie IV. AML direktívy pomocou zákona č. 368/2016 Zb., ktorý nadobudol pôsobnosť 1.1.2017. Prelom roku 2016 a 2017 bude kľúčový pre analýzu úspešnosti využívania nových AML zásad v praxi. Od začiatku roku 2017 nastali zásadné zmeny pre skúmanie efektívnosti boja proti praniu špinavých peňazí. Prvým významným aspektom skúmania je vznik samostatného správneho úradu s celosvetovou pôsobnosťou – Finančný analytický úrad. Porovnaním údajov z roku 2016 a 2017 sa budem snažiť analyzovať skutočnosť, či implementácia novej smernice a vznik nezávislého úradu dopomohol

k zefektívneniu autonómnych analytických postupov pátrania a k nezávislému vyhodnocovaniu podnetov získaných od povinných osôb.

3.1 Výstupy analytickej činnosti FAÚ

V tejto časti práce budem venovať zvýšenú pozornosť predovšetkým 5tým skúmaným premenným, medzi ktoré patrí:

- Počet prijatých OPO
- Celkový počet podaných trestných oznámení
 - Počet podaných trestných oznámení so zaistením finančných prostriedkov (v režime § 20 zákona č. 253/2008 Zb.)
- Výška zaistených finančných prostriedkov
- Počet postúpených informácií Generálnemu riaditeľstvu cieľ alebo Generálnemu finančnému riaditeľstvu

Týmto vybranými veličinami sa budem zaoberať naprieč touto kapitolou z rôznych uhlov pohľadu a budem sa snažiť odôvodniť a interpretovať výsledky analýzy implementácie AML pravidiel v ČR v súvislosti s angažovanosťou Finančného analytického úradu a iných správnych úradov, ktoré pôsobia v tejto problematike.

3.1.1 Zlomový rok 2013

Rok 2013 bol významný pre ČR hlavne v oblasti zefektívnenia a prehĺbenia medzinárodnej spolupráce v danej problematike. V tomto roku sa FAÚ intenzívne podieľalo na príprave novej smernice EU (IV. AML direktíva), ktorá vychádza z revidovaných FATF doporučení, ktoré boli zverejnené vo februári 2012. Medzi ďalšie tituly, prečo práve tento rok považujem za prelomový v skúmaní efektívnosti opatrení proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti, je napríklad skutočnosť enormného nárastu prijatých OPO a zaistených finančných prostriedkov v porovnaní s rokom 2012 a 2011. Pre demonštráciu značného nárastu významu činnosti FAÚ som skúmala práve tieto dve veličiny v časovom období 2011, 2012 a 2013. Vývoj vybraných analytických výstupov považujem za tak významný, že tieto skutočnosti ovplyvnili rozhodnutie rok 2013 brať ako počiatok svojho ďalšieho predmetu skúmania.

Tabuľka 2 Vybrané veličiny v rokoch 2011, 2012 a 2013

Údaje	Počet prijatých OPO	Počet zaistených finančných prostriedkov
2011	1970	808,12 mil. CZK
2012	2191	1055,77 mil. CZK
2013	2721	3003,6 mil. CZK
Absolútny nárast počtu zaistených prostriedkov FAÚ (2011 – 2013)	+ 751	+ 2195,48 mil. CZK
Relatívny nárast (2011 – 2012)	+ 10 %	+ 23,46 %
Relatívny nárast (2012 – 2013)	+ 19,47 %	+ 64,85 %
Relatívny nárast (2011 – 2013)	+ 27,6 %	+ 73,09 %

Zdroj: FAÚ, vlastné výpočty a spracovanie

Na základe vyššie uvedených dát môžeme sledovať enormný nárast počtu zaistených finančných prostriedkov v rokoch 2012/2013 približne o 2 miliardy CZK, čo mohlo zapríčiniť odhalenie veľmi rozsiahlej kauzy v podobe podvodu týkajúceho sa úverov poskytnutých sporiteľným družstvom v roku 2013. V tomto prípade bolo podané trestné oznámenie, ktoré sprevádzalo zaistenie prostriedkov vo výške 1,7 miliardy korún, čo môže byť jeden z viacerých dôvodov, ktorý zapríčiniť takýto výrazný nárast. V tomto roku FAÚ vydalo metodický pokyn zaoberajúci sa pokynmi pri zisťovaní skutočného majiteľa právnických osôb a ktorý reaguje na medzinárodné FATF štandardy (viď. Kapitola 2.1.3). Tento metodický pokyn číslo 3 mohol dopomôcť povinným osobám k účinnejšiemu odkrývaniu neprehľadných vlastníckych štruktúr PO. Vo vzťahu k razantnejšiemu a efektívnejšiemu odhaľovaniu podozrivých obchodov, práve tieto skutočnosti mohli viesť k nárastu prijatých OPO a zaistených prostriedkov na prelome rokov 2012 a 2013. Z týchto faktických dôvodov som sa rozhodla analyzovať nasledovné premenné počnúc rokom 2013.

3.1.2 Vývoj analytických výstupov FAÚ v čase

Pre túto analýzu využívam dáta zozbierané FAÚ v rámci všetkých 5tich analytických výstupov a budem sa snažiť poukázať na významné hodnoty vybraných veličín a popísať príčinu vzniku týchto skutočností. Taktiež sa budem snažiť poukázať na väzbu jednotlivých veličín pomocou relatívneho vyjadrenia vybraného pomerového ukazovateľa.

Tabuľka 3 Vybrané veličiny v rokoch 2013 až 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Počet OPO	2721	3192	2963	2948	3524
Počet trestných oznámení	547	680	514	556	539
Z toho trestných oznámení v režime § 20	177	263	294	402	377
Počet postúpení na GFR/GCS	1162	1594	1819	1483	1753
Zaistené prostriedky (mil. CZK)	3003	2182	5542	3836	2146

Zdroj: FAÚ, vlastné spracovanie

Každý rok bol významný v inom aspekte, preto pre prehľadnosť tejto analýzy začnem najvýznamnejšími hodnotami a upozorním na podstatné dáta charakteristické pre jednotlivé časové obdobia.

Rok 2014 v porovnaní s ostatnými rokmi priniesol najvyšší počet trestných oznámení a to 680, čo je približne o 20 % viac v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Nárast podaných TO mohlo zapríčiniť zvýšenie počtu spozorovaných protiprávnych jednaní týkajúcich sa využívania sociálnych sietí k vylákaniu kontaktných údajov s úmyslom ich následného zneužitia. FAÚ vo svojej výročnej správe za rok 2014 uvádza nový trend týchto online podvodov so zameraním na zneužitie prístupových údajov k internetovému bankovníctvu. Práve zvýšený výskyt útokov na jednotlivcov mohlo zapríčiniť zvýšenie počtu podaných TO, keďže tento typ podvodného jednania sa týka sprenevery prostriedkov väčšieho počtu jednotlivých osôb. Naproti tomu sa toto jednanie vzťahuje na menej objemné transakcie, čo nasvedčuje znížený objem zaistených prostriedkov v porovnaní s rokom 2013.

Rok 2015 bol podstatný hlavne vďaka najvyššiemu objemu zaistených prostriedkov a to 5,542 miliárd CZK i napriek najnižšiemu počtu podaných trestných oznámení za posledných 5 rokov. Namerané hodnoty môžu odzrkadľovať spozorovanie menej početných avšak objemných podozrivých obchodov, ktoré prepojuje viacero subjektov na medzinárodnej úrovni. Medzi najčastejšie postupy páchatel'ov zachytené FAÚ v tomto roku patria predovšetkým opakované elektronické transfery medzi bankovými účtami v ČR a zahraničí, snaha o vyvedenie finančných prostriedkov do daňových rajov a iné. Výrazným prvkom bol v tomto roku aj počet postúpení Generálnemu finančnému a colnému riaditeľstvu v rámci kooperácie, a to

1819 informácií s podozrením na porušenie daňových predpisov a obohatenie FO a PO na úkor štátu. Túto zvýšenú hodnotu mohlo zapríčiniť práve zaznamenaná zvýšená snaha o podozrivé transakcie s cieľom vyvedenia finančných prostriedkov do daňových rajov.

Ďalej môžeme sledovať pokles postúpených informácií GFR/GCR v roku 2016, a to skoro o 20 %. Táto skutočnosť je veľké pozitívum v boji proti daňovým únikom, ktoré zapríčinila implementácia nového režimu prenesenej daňovej povinnosti u niektorých rizikových komodít (FAÚ, 2017). Rok 2016 bol významný vo viacerých bodoch skúmania a to predovšetkým počtom trestných oznámení a trestných oznámení v režime § 20 AML zákona, ktorého medziročný nárast dosiahol 27%.

Rok 2017 je prelomový rok v nadväznosti na viacero aspektov, no novo vzniknutému samostatnému Finančnému analytickému úradu sa i napriek vysokým predpokladom samostatnosti podarilo zaistiť najnižší objem prostriedkov naprieč sledovaným obdobím i napriek relatívne vysokému počtu prijatých OPO a podaných TO. Komparácií rokov 2016 a 2017 bude venovaná samostatná časť tejto kapitoly.

V priebehu rokov 2013 – 2016 počet prijatých OPO je na zrovnateľnej úrovni, čo môže odzrkadľovať vyváženosť regulatívneho rámca AML. Od počiatku roka 2017 vstúpila do platnosti IV. AML smernica. S novo implementovanými právnymi predpismi môžeme sledovať aj nárast prijatých OPO a to v porovnaní so sprimerovanými hodnotami prijatých OPO v prvých 4 rokoch o 16,11 % (viď. Tabuľka 3). Tento výrazný nárast mohla zapríčiniť sprísnená regulácia AML alebo zvýšená aktivita podozrivých osôb. Príčinu tohoto nárastu odhalia získané dáta za rok 2018, ktoré buď potvrdia trend zvýšenej obozretnosti povinných osôb v súvislosti so sprísnenými regulatívnymi pravidlami alebo naopak môžu potvrdiť fakt, že sa jednalo o ojedinelé zvýšenie počtu spozorovaných podozrivých obchodov. Preto signál meniaceho sa trendu odhalí až ďalší vývoj.

Dôležitým ukazovateľom so značnou vypovedacou schopnosťou je počet podaných trestných oznámení vo vzťahu k počtu podaných trestných oznámení so zaistením finančných prostriedkov podľa § 20 AML zákona a výškou objemu týchto prostriedkov. Tento pomerový ukazovateľ upozorňuje na skutočnosť, či trestné oznámenia boli sprevádzané zaistením peňazí a hovorí o efektívnosti pôsobenia FAÚ

v oblasti odčerpávania výnosov z trestnej činnosti. Pre prehľadnosť výsledkov efektivity vo veci odčerpania ilegálne získaných výnosov v jednotlivých rokoch posluží Tabuľka 4.

Tabuľka 4 Vybraný pomerový ukazovateľ

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Počet TO	547	680	514	556	539
Počet TO v režime § 20	177	263	294	402	377
Úspešnosť zaistenia prostriedkov	26,87 %	38,68 %	57,20 %	72,30 %	69,94 %

Zdroj: FAÚ, vlastné výpočty, vlastné spracovanie

Výsledky tohoto skúmania sú v rozmedzí jednotlivých rokov podstatne odlišné. Rok 2013 z danej analýzy dát hodnotím ako najmenej efektívny čo sa týka zaistených prostriedkov v rámci podaných trestných oznámení. Tento rok sa podarilo zaistiť okolo 3 miliárd CZK (vid'. Tabuľka 3), i keď túto hodnotu sprevádzalo len 177 trestných oznámení v režime § 20 AML zákona, čo má za príčinu len 26,87 % úspešnosť zabráneniu odčerpania výnosov z trestnej činnosti. Práve táto skutočnosť by mohla poukazovať predovšetkým na objemnosť samotných prípadov. Zaujímavým faktom je medziročný nárast úspešnosti zaistenia peňazí a to v priemere každý rok približne o 15 %. Práve stále rozsiahlejšie prepojenie finančného systému môže značiť sťaženie dohľadania a zaistenia výnosov z trestnej činnosti. Tento fakt by mohol byť jeden z viacerých aspektov, prečo FAÚ v praxi často pristupuje k odkladu splnenia príkazu klienta podľa paragrafu 20 AML zákona (tzv. „blokácia účtu“), čo naznačuje stúpajúci trend v rozmedzí rokov 2013-2016. Výnimkou je rok 2017, kedy tento ukazovateľ medziročne poklesol o necelé 2,4 %. Táto zmena v porovnaní s medziročnou zmenou výšky objemu zaistených prostriedkov (2016 – 2017), ktorá klesla o 44,06 % (vid'. Tabuľka 3), by mohla prognózovať vyváženosť regulatívnych nástrojov a postupov slúžiacich k zabráneniu prání špinavých peňazí v súčasnosti.

Na záver tejto podkapitoly porovnam výsledky rokov 2016 a 2017 kvôli následným skutočnostiam. Ako som už naprieč prácou spomínala, od roku 2017 začala v ČR platiť IV. AML smernica, ktorá nastolila viacero podstatných zmien. Prvou

významnou zmenou je zmena štatútu Finančného analytického útvaru Ministerstva financií na Finančný analytický úrad ako samostatný správny úrad, čo by mohlo nasvedčovať väčšiu samostatnosť a nezávislosť oproti bývalému útvaru Ministerstva financií. Táto skutočnosť mohla nepriamo naznačovať nedostatok nezávislosti a podriadenosť tohoto útvaru Ministerstvu financií. Právnym zakotvením štatútu finančnej spravodajskej jednotky naplnila ČR odporúčenia *Moneyval*, čím zvýšila flexibilitu rozhodovacích procesov. (FAÚ, 2017). Ďalšie výrazné zmeny v kontrole klienta, ako napríklad zmena výšky limitu hotovostných transakcií z 15 000 EUR na 10 000 EUR alebo zmena dĺžky pôsobenia statusu PEP, mohli zapríčiniť detailnejšie pozorovanie jednotlivých obchodov. Pre túto skutočnosť porovnáam výsledné dáta z týchto dvoch rokov a budem sa snažiť odhaliť prepojenie týchto novo vzniknutých skutočností a sprísnenia AML štandardov na pozadí aktuálnej situácie v ČR.

Tabuľka 5 Komparácia premenných v rokoch 2016 a 2017

Rok	2016	2017	2016 vs. 2017
Počet OPO	2948	3524	2017
Počet TO	556	539	2016
Počet TO v § 20	402	377	2016
Postúpenia na GFR/GCS	1483	1753	2017
Zaistené prostriedky (mil. CZK)	3836	2146	2016
Kontroly systémov vnútorných zásad	42	251	2017

Zdroj: FAÚ, vlastné spracovanie

Výsledné porovnanie týchto dvoch prelomových rokov pre AML v ČR som zhrnula v štvrtom stĺpci Tabuľky 5. Interpretácia týchto výsledkov však nie je jednoznačná.

Počet prijatých OPO v roku 2017 priniesol možnú zmenu doteraz stabilného trendu vývoja počtu prijatých OPO. Táto hodnota je o 576 vyššia ako rok predtým, ktorú mohlo vyvolať sprísnenie AML regulácie a rozšírenie okruhu povinných osôb. Zvýšený počet prijatých OPO v roku 2017 mohol zapríčiniť aj práve zvýšenie počtu prevedených kontrol systémov vnútorných zásad povinných osôb. Kontroly mohli podnietiť odhalenie chýb v praktikách a postupoch jednotlivých povinných osôb a tak tieto odhalené nedostatky mohli viesť k ich zvýšenej obozretnosti a tým pádom k nárastu prijatých OPO FAÚ.

Počet podaných TO a TO v režime § 20 by mohlo predpovedať vyváženosť postupov šetrenia a kontroly FAÚ a udržiavanie štandardu opatrení v porovnaní s rokmi 2013, 2014 a 2015.

Postúpenie informácií na GFR/GCR zaznamenal medziročný nárast o 15,4 %, čo môže značiť zníženie úspešnosti v spolupráci a otázkach daňovej problematiky, no dovoľm si upozorniť na fakt sprísnenia a zavedenia nového režimu prenesenia daňovej povinnosti u niektorých rizikových komodít od roku 2016. Tento fakt v roku 2016 priniesol pokles postúpení vo vzťahu k efektívnosti nového režimu, no momentálny medziročný nárast nemusí nutne značiť zníženie účinnosti v tejto problematike, ale mohol by viesť k zvýšeniu snahy subjektov vyhýbať sa tomuto režimu a to práve kvôli jeho sprísneniu v roku 2016. Práve táto skutočnosť mohla zapríčiniť výrazný nárast tejto hodnoty.

Zaistené finančné prostriedky samostatne skúmané nemajú tak významnú vypovedaciu schopnosť ako napríklad vo vzťahu skúmania s počtom podaných TO alebo TO v režime § 20. I napriek miernemu 3 % poklesu v podaných TO v režime § 20 medzi rokmi 2016 a 2017 môžeme sledovať výrazný pokles zaistených finančných prostriedkov a to o 1,69 miliárd CZK. Napriek takto enormnému poklesu však počet TO v režime § 20 zostáva stabilný, preto hodnota zaistených prostriedkov súvisí prevažne s typom a trendom podvodných a ilegálnych konaní, ktoré páchatelia v tom danom roku uskutočňujú.

Na príkladoch rôznych analýz je zreteľná úroveň kvality a efektívnosti AML postupov a i napriek občasným medziročným výkyvom sa neustále zvyšuje. Dynamicky meniac sa regulácia aktívne reaguje a napomáha k zachyteniu nových trendov protiprávných jednaní. Aj vďaka relatívne stabilným výsledkom rokov 2016 a 2017 som názoru, že závažnosť boja proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti by mohla nastoliť odpovedajúci vývoj regulácie spolu s jej úspešnou implementáciou v ČR.

Záver

Hlavný cieľ tejto bakalárskej práce bol podať súvislý a celistvý pohľad na reguláciu AML, priblížiť jednotlivé teoretické piliere regulácie, ktoré túto problematiku upravujú, analyzovať vývoj AML opatrení a nájsť príčinné súvislosti medzi štatistickými dátami a regulatívnou úpravou. Stanovený cieľ sa podľa môjho názoru i napriek niektorým problematickým a závažným skutočnostiam podarilo naplniť.

Medzi tieto skutočnosti radím napríklad nedostatočné dáta a podklady k týmto dátam v danej problematike. Tomuto nedostatku predchádza fakt, že dáta sú založené na zoskupených interných informáciách od povinných osôb. V prípade tejto práce bol dôraz kladený na pôsobnosť bánk, ktorých činnosť je upravená bankovým tajomstvom, avšak aj iné povinné osoby a samotný FAÚ pracuje s osobnými dátami, ktoré sú v pôsobnosti zákona o ochrane osobných údajov. Z týchto dôvodov sú tieto informácie zo svojej povahy a podstaty pre verejnosť nedostupné. Preto dôsledky a príčiny jednotlivých výkyvov v skúmaných analytických výstupoch Finančného analytického úradu sú často krát nejednoznačné a hľadanie kontextu je pre nedostupnosť všetkých potrebných informácií komplikované. Napriek však vyskytnutej prekážke považujem analýzu zoskupených dát za podrobnú a hodnotnú v svojej vypovedacej schopnosti.

Súčasťou cieľa tejto práce bola snaha odhalenia trendovosti v aktuálnom vývoji pôsobnosti regulácie AML. Na pozadí skúmania analytických výstupov FAU môžeme sledovať fakt, že nové regulatívne rámce už prvým rokom vyvolávajú zmenu jednotlivých hodnôt. Avšak ľudskej predstavivosti sa medze nekladú a časom podozrivé osoby zvyšujú snahu tieto regulatívne opatrenia obchádzať. Tento trend bol zrejмый zo skúmaných dát postúpených Finančnej a colnej správe Českej republiky, kde opätovnú snahu vyhnutia sa sprísnenému režimu je možné pozorovať už nasledujúci rok po zavedení tohto režimu. Po zmene AML zákona z 1.1.2017 na seba dlho nenechalo čakať a zmeny v zákone sa v dátach prijatých OPO prejavili už tento spomínaný rok. Avšak trend neurčujú len dáta z jedného roka, preto potvrdenie alebo vyvrátenie tejto domnienky nie je možné vyhodnotiť v súčasnej dobe a v tomto prípade je nutné opätovné preskúmanie v budúcnosti.

Na porovnaní rokov 2011-2013 bolo poukázané na expanzívne pôsobenie činnosti a výstupov FAÚ. Úspešnosť pôsobenia AML rámca v praxi však najlepšie odzrkadľujú prijaté oznámenia o podozrivých obchodoch na prelomoch rokov 2013 až 2016. Táto hodnota naznačuje stabilný trend účinnosti detekovať podozrivé obchody povinnými osobami s nadväznosťou na vyváženosť regulatívneho AML rámca. Túto skutočnosť potvrdzuje fakt zvýšenia prijatých OPO v roku počiatku platnosti nového AML zákona. Rozšírený okruh povinných osôb spolu so sprísnenými pravidlami napríklad pre hotovostné transakcie alebo hodnotenia rizík klienta mohli byť jeden z viacerých elementov, ktoré zapríčinili nárast prijatých OPO a tak potvrdzujú predpoklady zvýšenej efektívnosti IV. AML smernice.

Počet podaných TO, TO v režime - § 20, počet postúpených informácií na GFR/GCR a objem zaistených prostriedkov vypovedajú o účinnosti Finančného analytického úradu ako spravodajskej jednotky Českej republiky. Hodnoty týkajúce sa trestných oznámení evokujú stabilne vyvíjajúci sa trend postupov FAÚ a v oblasti úspešnosti v zabránení odčerpávania finančných prostriedkov vykazujú hodnoty pozitívne vyvíjajúcu sa tendenciu v zaistení podozrivých prostriedkov. Fakticky sa v tomto prípade žiada upozorniť na skutočnosť, že FAÚ nedokáže priamo ovplyvniť typy podozrivých obchodov, pretože v danom roku pracuje s dátami získanými na základe oznámení od povinných osôb, medzinárodnej spolupráce alebo iných zdrojov. Jednotlivé kauzy a charakteristika trestných činov sa môžu diametrálne líšiť predovšetkým v objeme a čestnosti prípadov, preto analytický výstup FAÚ v podobe zaistenia finančných prostriedkov považujem skôr ako doplnkovú charakteristiku priebehu daného roka. Vykonávanie konkrétnych typov podvodných jednaní úspešne obmedzí len sprísnenie regulácie a odhalenie prvkov najčastejšie páchaných trestných činov. Takto odhalené prvky jednotlivých podvodných jednaní upozorňujú na aktuálne nedostatky procesov a často predstavujú nový základ pre budúcu reguláciu.

Tento charakteristický prvok obsahuje aj novo pripravovaná V. AML smernica, ktorá reaguje napríklad aj na kauzu tzv. „*Panama papers*“. Táto kauza bola verejnosti odkrytá v apríli 2016, pričom už v júnny toho istého roku Európska komisia navrhla revíziu stávajúcej direktívy. Vstúpenie tejto smernice do platnosti je odhadnuté na jún 2018, čo je približne 2 roky po odhalení zásadného nedostatku predchádzajúcej

regulatívnej úpravy. Tento krok ukazuje na dynamický vývoj a reakciu regulácie na kritickú situáciu, ktorá by mala priniesť zmeny vo verejnej pôsobnosti registrov skutočných majiteľov, v povinnosti registra bankových účtov, v rozšírení povinných osôb na poskytovateľov niektorých služieb s virtuálnymi menami alebo ale aj rozšírenie pôsobnosti finančných spravodajských jednotiek.

Problém legalizácie výnosov z trestnej činnosti vnímam nie len ako problém finančného sektoru, ale aj ako problém spoločnosti. Poškodená často nebýva len banka alebo štát, ale vo veľkom množstve prípadov dochádza aj k zneužívaniu a okrádaniu jednotlivcov, bežných občanov, ktorí nič netušiac môžu doplatiť na rôzne typy podvodných jednaní. *Money laundering* osobne vnímam ako dramatický problém, ktorý je nutné neustále skúmať a odhaľovať jeho nové prvky. Úspešné využitie finančného sektoru k praniu špinavých peňazí smeruje k ďalším trestným činnom, na ktoré dopláca nie len ekonomika daného štátu ale aj životná úroveň obyvateľstva. Preto iniciatívu novej AML smernice považujem za významný krok k zvýšeniu úspešnosti a efektívnosti *Anti money laundering*.

Literatúra

Knihy

KALABIS, Zbyněk. *Boj bank proti praní špinavých peněz. 1. vyd.* Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. ISBN 978-807-2651-474.

KLÍMIKOVÁ, Mária. *Platobný styk.* Bratislava: MARADA, 2008. ISBN 978-80-968458-9-7.

LIŠKA, Petr. *Praní špinavých peněz v České republice, 1. vyd.* Praha: Radix, 1997. ISBN 80-86031-09-8.

Právne normy

Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES

Úřední sdělení České národní banky ze dne 26. května 2009 k některým požadavkům na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Vyhláška č. 281/2008 Sb. ve znění vyhlášky č. 129/2014 Sb. o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č. 253/2008 Sb. ze dne 13.1.2018 o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č. 368/2016 Sb. kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Elektronické zdroje

Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism. [online]. [cit. 2018-16-02]. Dostupné z: <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money>

Doporučení FATF, 2012 [online]. [cit. 2018-30-02]. Dostupné z: http://www.financnianalytickyurad.cz/download/FileUploadComponent-1854547477/1481700549_cs_2-metodika_2013-08-19_doporuceni-fatf-z-unora-2012_oprava-formtovn.pdf

FATF Members and Observers. [online]. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <http://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/>

Historie a základní charakteristika boje proti praní špinavých peněz v České republice, 2012 [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/archiv/agenda-financniho-analytickeho-utvaru/zakladni-informace>

History of the FATF. [online]. [cit. 2018-10-02]. Dostupné z: <http://www.fatf-gafi.org/about/historyofthefatf/>

Metodický pokyn č. 3 – Zjišťování skutečného majitele povinnými osobami, 2017 [online]. [cit. 2018-25-02]. Dostupné z: http://www.financnianalytickyurad.cz/download/FileUploadComponent-1750233108/1495011685_cs_metodicky_pokyn_c_3_zjistovani_skutecneho_majitele.pdf

Metodický pokyn č. 5 – Provádění některých omezujících opatření vůči osobám, subjektům a orgánům, na které se vztahují rozhodnutí bezpečnosti OSN, 2016 [online]. [cit. 2018-25-02]. Dostupné z: http://www.financnianalytickyurad.cz/download/FileUploadComponent-1750233108/1481699516_cs_5-pokyn-mf_c-005_2016_metodicky-pokyn-o-provadeni-nekterych-omezujicich-opatreni-vuci-osobam-subjektum-a-organum-na-ktere-se-vztahuji-rozhodnuti-rady-bezpecnosti-osn.pdf

Metodický pokyn č. 7 – opatření vůči politicky exponovaným osobám v návaznosti na aktuální jednání EU, 2016 [online]. [cit. 2018-25-02]. Dostupné z:

http://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent-1750233108/1502719599_cs_161222-mp-fau-7-pep.pdf

Mezinárodní spolupráce. [online]. [cit. 2018-15-02]. Dostupné z:

<http://www.financnianalytickyyurad.cz/mezinarodni-spoluprace.html>

MONEYVAL in brief. [online]. [cit. 2018-23-02]. Dostupné z:

<https://www.coe.int/en/web/moneyval/moneyval-brief>

Zpráva o činnosti Finančního analytického útvaru, 2013 [online]. [cit. 2018-17-03].

Dostupné z:

http://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent-1960442334/1481640233_cs_zprava_2013_vyrocni-zprava-fau-2013.pdf

Zpráva o činnosti Finančního analytického útvaru, 2014 [online]. [cit. 2018-17-03].

Dostupné z:

http://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent-1912551720/1481640045_cs_zprava_2014_vyrocni-zprava-fau-2014.pdf

Zpráva o činnosti Finančního analytického útvaru, 2015 [online]. [cit. 2018-18-03].

Dostupné z:

http://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent-2036535061/1481639919_cs_zprava_2015_vyrocni-zprava-financniho-analytickeho-utvaru-za-rok-2015_verze-2.pdf

Zpráva o činnosti Finančního analytického útvaru, 2016 [online]. [cit. 2018-18-03].

Dostupné z:

http://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent-1544483332/1493023750_cs_vyrocni_zprava_fau_2016.pdf

Zpráva o činnosti Finančního analytického útvaru, 2017 [online]. [cit. 2018-20-03].

Dostupné z:

http://www.financnianalytickyyurad.cz/download/FileUploadComponent-1519645003/1523605640_cs_vyrocni_zprava_fau_2017.pdf

Ďalšie zdroje

Zapletal J. a kolektiv, Kriminologie pro posluchače magisterského studijního programu. Praha, 2002.

Zoznam tabuliek

TABUĽKA 1 METODICKÉ POKYNY FAÚ	24
TABUĽKA 2 VYBRANÉ VELIČINY V ROKOCH 2011, 2012 A 2013	33
TABUĽKA 3 VYBRANÉ VELIČINY V ROKOCH 2013 AŽ 2017	34
TABUĽKA 4 VYBRANÝ POMEROVÝ UKAZOVATEĽ	36
TABUĽKA 5 KOMPARÁCIA PREMENNÝCH V ROKOCH 2016 A 2017	37